

Fakultetsoppgave EØS-rett vår 2012

Oppgavegjennomgang

Litt om oppgaven

- Knyttet til ukjent lovtekst
- Underliggende fagområde ikke omfattet av kunnskapskravene i JUS 2111
 - Poenget er likevel at de EØS-rettslige spørsmålene og andre spørsmål dekket av kunnskapskravene oppgaven reiser
 - Dekket av kunnskapskravene i JUR 2000 – oppgave 1 reiser tradisjonelle forvaltningsrettslige spørsmål
- Dekning i anbefalt litteratur
 - Smith, kapittel IV
 - Sejersted m.fl. kapittel 14
 - Ruud/Ulfstein kapittel 3 (overlapp)
 - Fleischer § 26 (overlapp)

Litt om oppgaven

- Sentrale høyesterettsdommer
 - Rt. 1981 side 241 (Altadommen)
 - Rt. 2000 side 1811 (Finanger I)
 - Rt. 2005 side 1365 (Finanger II)
 - Rt. 2010 side 1500 (Elkem)
- Henvisningene i oppgaven til avgjørelser fra Høyesterett, EFTA-domstolen og EU-domstolen
 - Oppfordringer til å lese avgjørelsene – ikke bare omtalen av dem. "Nakne" henvisninger til dommer som ikke står sentralt i pensum, risikerer man neppe på eksamen
- Vanskelighetsgrad
 - Middels – men avhegner jo av hva man har forstått

Spørsmål 1, om pålegget er i strid med EØS-avtalen

- Et spørsmål om det foreligger en ugyldighetsgrunn
 - Sejersted m.fl. avsnitt 14.2, Smith, kapittel IV – og noe mer utførlig (og kanskje litt annerledes på noen punkter) Arnesen/Stenvik, Internasjonalisering og juridisk metode (2009), avsnitt 6.3
- Ordlyden i petroleumsloven § 4-12 favner vidt
 - Forarbeidene tilsier en innskrenkende tolkning – men dette er ikke et poeng i oppgaven
- EØS-loven §§ 1 og 2
- Presumsjonsprinsippet
 - Forarbeidene til EØS-loven og Rt. 2000 side 1811
- Petroleumsloven § 4-12 må forstås slik at den ikke hjemler pålegg EØS-avtalen er til hinder for

Spørsmål 1, EØS-avtalen art. 12

- Forbud mot kvantitative eksportrestriksjoner og tiltak med tilsvarende virkning
 - Sejersted m.fl. Avsnitt 17.3.1, 17.3.2 og 17.3.4
- EØS-produkt? EØS-avtalen art. 126, og protokoll 4 – Petroleum fra den norske del av kontinentalsokkelen er nok et EØS-produkt (selv om EØS-avtalen etter art. 126 bare skal anvendes på Norges "territorium")
 - Oppgaveteksten gir ikke oppfordring til å gå inn på dette – påpek spørsmålet og legg til grunn at petroleum fra kontinentalsokkelen har opprinnelse i EØS
- Ikke kvantitativ eksportrestriksjon

Spørsmål 1, EØS-avtalen art. 12

- Tiltak med tilsvarende virkning?
 - Tiltak?
 - Myndighetspålegg er klart "tiltak", og oppgaven gir ikke grunn til å drøfte dette. Nok å fastslå
 - Tiltaksbegrepet det samme etter art. 11 og 12 – ok å trekke på art. 11-avgjørelser her, om man likevel føler behov for å belegge standpunktet
 - Med tilsvarende virkning som en kvantitativ eksportrestriksjon?
 - Groenveld
 - Guysbrechts
 - Ikke OK å trekke på art. 11-avgjørelser her
 - Bagatellinnsigelsen – avfeies. Ikke rom for dette i relasjon til varereglene
 - Analogier fra Mickelsson og Roos? – Neppe grunnlag for det her
- Konklusjon

Spørsmål 1, unntaksvurderingen

- Grunnlag
 - EØS-avtalen art. 13
 - Andre allmenne ikke-økonomiske hensyn, jf. Guysbrechts
 - Ikke rom for dette her – pålegg om levering til nasjonalt behov
- Relevant hensyn?
 - Anført: Beredskapshensyn
 - EU-domstolen i sak 72/83, Campus Oil – faller inn under offentlig orden, sikkerhet, og også folkehelsen
 - Konklusjon – beredskapshensyn er relevant under EØS-avtalen art. 13

Spørsmål 1, unntaksvurderingen

- Proporsjonalitetsvurderingen
 - Eget tiltak?
 - Klart nok
 - Er tiltaket nødvendig?
 - Nivåspørsmålet
 - Temmelig vid skjønnsmargin med hensyn til beskyttelsesnivå i beredskapsspørsmål
 - Kan hensynene ivaretas med tiltak som virker mindre begrensende på samhandelen?
 - Skjønnsmargin ved valg av virkemiddel
 - Alternativ: bruk av statens olje – men blir virkningen på samhandelen en annen?

Spørsmål 1, unntaksvurderingen

- Konsistenskravet
 - Oppgaven gir ikke grunnlag for å drøfte dette
- Konklusjon

Spørsmål 2, erstatningsspørsmålet

- Sejersted m.fl. avsnitt 8.6, og særlig 8.8.
- Forutsetning: Pålegget rammes av eksportrestriksjonsforbudet
- Grunnlag: EØS-avtalens hoveddel, jf E-9/97, Sveinbjörnsdottir og E-4/01, Karlsson. Gjennomført i norsk rett med EØS-loven § 1, jf. Rt. 2005 side 1365, Finanger II.
- Anførselen basert på Rt. 2010 side 1500, Elkem, kan uten videre avfeies
 - Saksøkerne tapte her på grunn av foreldelse, ikke fordi det dreide seg om noe annet enn en Finanger-situasjon.
 - Dessuten, E-4/01, Karlsson

Spørsmål 2, erstatningsspørsmålet

- Tre vilkår, bortsett fra økonomisk tap
 - Staten må ha opptrådt i strid med en EØS-regel som tar sikte på å gi saksøker rettigheter
 - Bruddet på EØS-forpliktelsen må være "tilstrekkelig kvalifisert"
 - Det må være årsakssammenheng mellom det økonomiske tapet og bruddet
- Smalloy rettighetssubjekt etter EØS-avtalen art. 12?
 - Klart nok – sikker rett at individer og foretak er rettighetssubjekter etter reglene om frie varebevegelser
 - Sak C-5/94, Hedley Lomas (ikke nevnt i Sejersted m.fl., men i Rt. 2000 side 1811, i en annen sammenheng)

Spørsmål 2, erstatningsspørsmålet

- Bruddet på forbudet mot eksportrestriksjoner tilstrekkelig grovt til å utløse erstatningsansvar?
 - Har staten åpenbart og grovt satt seg ut over rammene for sin myndighetsutøvelse? Jf. E-4/01, Karlsson, og Rt. 2005 side 1365, Finanger II.
 - Sejersted m.fl. avsnitt 8.8.3 lest i sammenheng med 17.3.5.4
 - Vurderingstemaet – sak E-8/07, Nguyen, avsnittene 33 og 34.
 - EØS-avtalen art 13 gir atskillig rom for skjønn, og reiser mange tolkningsspørsmål
 - Tilsier at feiltolkninger foretatt i ”god tro” ikke utløser erstatningsansvar
 - Noe annet enn helt unnlatt gjennomføring
- Årsakssammenheng – greit

Spørsmål 2, erstatningsspørsmålet

- Konklusjon
 - Min vurdering – ikke erstatningsansvar, men her er det rom for andre oppfatninger.
- Kort om forholdet til de alminnelige reglene om det offentliges erstatningsansvar ved myndighetshandlinger det knytter seg en ugyldighetsgrunn til (JUR 2000-stoff)
 - Rt. 2010 side 1500 – hvor Rt. 2005 side 1365 tas til inntekt for at det ikke kan etableres erstatningsansvar på grunnlag av norsk rett ved EØS-brudd, kan neppe legges til grunn
 - Rt. 2010 side 291 – kan minne om EØS-vurderingen, men er det parallellitet?